

UZASADNIENIE

Powód (...) **spółka z o.o. w W.** wniósł o zasądzenie od pozwanych kwoty 11 175, 59 zł. stanowiącej równowartość niespłaconych przez pozwanych należności wynikających z umowy kredytowej zawartej w 1999r. Powód powoływał się na nabycie powyższej wierzytelności od poprzednika prawnego (...) Bank S.A., który dokonał jej zakupu na podstawie umowy sprzedaży składników majątkowych Banku (...) S.A. w P. z 2002 r.

Pozwani **R. B. i A. B.** w sprzeciwie od nakazu zapłaty domagali się oddalenia powództwa kwestionując zasadność zgłoszonego przez powoda żądania podnosząc w tym zakresie zarzut przedawnienia dochodzonej należności (k. 61-62).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 21 października 1999r. pozwany R. B. zawarł z Bankiem (...) S.A. umowę o kredyt konsumpcyjny. Poręczenie tego zobowiązania zostało udzielone przez A. B. małżonkę pozwanego. Wskutek braku terminowych spłat umowa kredytowa została wypowiedziana a wierzyciel (...) S.A. wystawił w dniu 13 lipca 2001r. bankowy tytuł egzekucyjny opiewający na należność główną w kwocie 3072, 84 zł.; odsetki naliczone za okres od 21 października 1999r. do 12 lipca 2001r.; opłaty i prowizje w kwocie 30 zł., oraz dalsze odsetki od dnia 13 lipca 2001r. naliczane według stopy procentowej dla kredytów przeterminowanych.

Postanowieniem z dnia 29 maja 2002r. wydanym w sprawie I Co 529/02 Sąd Rejonowy w Gryfinie nadał powyższemu tytułowi klauzulę wykonalności przeciwko obu pozwany co do kwoty łącznie 4363, 13 zł. z odsetkami 35 % w stosunku rocznym od dnia 13 lipca 2001r. od kwoty 3072, 84 zł.

W dniu 11 lutego 2002r. (...) S.A. skierował ten tytuł do egzekucji, która prowadzona była przez komornika przy Sądzie Rejonowym w Szczecinie pod oznaczeniem Km 425/02.

W dniu 29 marca 2002r. (...) S.A. zawarło z (...) S.A. w P. umowę sprzedaży składników majątkowych (...) S.A.. do których należały m.in. posiadane przez ten bank wierzytelności z tytułu umów kredytowych według ich stanu na dzień 31 maja 2002r. Wskazany przelew objął także należność z umowy kredytowej przysługującą (...) wobec pozwanych.

W styczniu 2003r. (...) S.A. w P. powołując się na bankowy tytuł wystawiony w dniu 13 lipca 2001r. przez poprzednika prawnego złożył wniosek o egzekucję objętych nim należności na swoją rzecz wyłącznie przeciwko A. B.. Postępowanie to początkowo było prowadzone przez komornika sądowego V Rewiru przy Sądzie Rejonowym w Szczecinie pod oznaczeniem Km 521/03. W dniu 5 grudnia 2003r. Komornik ten uznał się za niewłaściwego do dalszego prowadzenia sprawy i przekazał wniosek egzekucyjny złożony przez (...) S.A. komornikowi przy Sądzie Rejonowym w Gryfinie prowadzącemu równolegle inne postępowania egzekucyjne przeciwko pozwany. Faktyczne przekazanie sprawy wskazanemu komornikowi nastąpiło w dniu 26 października 2004r.

Komornik przy Sądzie Rejonowym w Gryfinie kontynuował postępowanie przeciwko A. B. pod oznaczeniem Km 2009/04 na rzecz pierwotnego wierzyciela (...). W toku tego postępowania w dniu 22 lutego 2006r. na skutek zapytania (...) S.A. w P. komornik prowadzący postępowanie udzielił informacji, że egzekucja w sprawie Km 2009/04 prowadzona jest na rzecz innego niż (...) S.A. banku jako wierzyciela.

Postępowanie powyższe nie zostało dotychczas umorzone ani zakończone w inny sposób.

Natomiast egzekucja w sprawie Km 425/02 prowadzonej na skutek wniosku pierwotnego wierzyciela (...) została umorzona z dniem 27 października 2005r.

W dniu 3 grudnia 2013r. doszło do zawarcia pomiędzy (...) S.A. w P. działającym od 15 września 2011r. pod zmienioną nazwą jako (...) Bank S.A. a powodem umowy przelewu wierzytelności. Umowa ta objęła także należność przysługującą

zbywcy wobec pozwanych, której stan na dzień przelewu wynosił 10905, 12 zł., w tym należność główna w kwocie 1925, 98 zł. i naliczone do dnia 30 listopada 2013r. odsetki w kwocie 8979, 14 zł. Dłużnicy zostali w grudniu 2013r. zawiadomieni o dokonaniu przelewu spornej należności.

W dniu 1 października 2015r. powód skierował do sądu powództwo o jej zapłatę. Wytoczenie powództwa zostało poprzedzone wezwaniem pozwanych do zapłaty, które zostały do nich skierowane w kwietniu 2014r.

okoliczności bezsporne

dokumentacja załączona do pozwu – k. 13- 26, oraz znajdująca się w aktach Km 2009/04 – w załączeniu do akt sprawy

wyciąg z załącznika nr 5 do umowy sprzedaży składników majątkowych (...) S.A. z 29 marca 2002r. – k. 133, 135

Sąd zważył co następuje:

Jako skuteczny sąd ocenił zarzut przedawnienia podniesiony w mniejszej sprawie przez pozwanego. Zgodnie z art. 118 k.c. i art. 120 § 1 k.c. do przedawnienia roszczenia dochodzi na skutek upływu ustawowego terminu liczonego od daty wymagalności roszczenia. Następstwem upływu terminu przedawnienia jest uprawnienie dłużnika do uchylenia się od obowiązku zaspokojenia przedawnionego roszczenia (art. 117 § 2 k.c.).

W przypadku roszczenia powoda wynikającego z prowadzonej przez pierwotnego wierzyciela działalności gospodarczej (bankowej) termin przedawnienia wynosił trzy lata a jego bieg od chwili powstania dochodzonej należności ulegał co najmniej dwukrotnemu przerwaniu. Po raz pierwszy - z chwilą złożenia wniosku o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu wystawionemu przez (...); następnie zaś w związku z zainicjowaniem przez ten bank egzekucji w sprawie Km 425/02.

Istota zagadnienia sprowadza się jednakże do oceny czy na przerwę wywołaną wszczęciem egzekucji może skutecznie powoływać się powód jako nie będący bankiem nabywca wierzytelności scedowanej uprzednio przez pierwotnego wierzyciela (...) S.A. na rzecz (...) Bank w P.. Zdaniem sądu należy w tej kwestii udzielić odpowiedzi negatywnej odwołując się m.in. do stanowiska zajętego przez SN w uchwale SN II CSK 196/14.

W szczególności dostrzec należy, że postępowanie egzekucyjne na zaspokojenie spornej należności wynikającej z umowy kredytowej z dnia 21 października 1999r. zainicjowane zostało przez pierwotnego wierzyciela w 2002r. (sprawa Km 425/02) i zostało wedle informacji powoda umorzone postanowieniem z dnia 27 października 2005r.

Zawarta między (...) S.A. a (...) S.A. w dniu 29 marca 2002r. umowa sprzedaży części składników majątkowych (...) a w tym spornej wierzytelności - zgodnie z wyraźnym zastrzeżeniem w treści umowy nie stanowiła sprzedaży przedsiębiorstwa w rozumieniu przepisów k.c. (por. § 1 ust. 2 umowy) Nie miała tym samym charakteru sukcesji generalnej. Powód nabył sporną wierzytelność od (...) Bank S.A. (tj. (...) Bank (...) S.A. przed zmianą dotychczasowej nazwy przez ten bank) na podstawie umowy z 3 grudnia 2013r.

(...) S.A. wszczął egzekucje należności objętej bankowym tytułem egzekucyjnym na swoją rzecz w styczniu 2003r. W toku tej egzekucji nie przedstawił jednak tytułu wykonawczego zaopatrzonego w uzyskaną na rzecz (...) Banku klauzulę wykonalności lecz powoływał się wyłącznie na oryginalny tytuł wykonawczy wystawiony przez pierwotnego wierzyciela (vide wniosek egzekucyjny z 7 stycznia 2003r.).

W powyższych realiach uznać należy, że poprzednik powoda (...) Bank S.A. nie zainicjował skutecznie egzekucji należności objętej bankowym tytułem na swoją rzecz. W szczególności zaś postępowanie wszczęte w 2003r. pod oznaczeniem Km 521/03 nie było po przekazaniu tej sprawy komornikowi sądowemu w G. skutecznie kontynuowane na rzecz (...) S.A. (obecnie (...) Bank S.A.). W tym względzie por. postanowienie tego komornika z 26 października 2004r. wydane w sprawie Km 2009/04 i znajdująca się w aktach tej sprawy informację z 22 lutego 2006r. udzieloną

przez komornika na skutek pisma (...) S.A. z 13 lutego 2006r. Podkreślić należy, że podstawę wszczęcia i prowadzenia egzekucji stanowi tytuł wykonawczy zaopatrzony w klauzulę wykonalności wskazującą na konkretny podmiot jako uprawnionego wierzyciela. Także tzw. bankowy tytuł egzekucyjny wystawiony w okresie obowiązywania unormowania z art. 96 ust. 1 Prawa bankowego zyskiwał swą skuteczność egzekucyjną dopiero po nadaniu mu przez sąd klauzuli wykonalności na rzecz uprawnionego banku. W warunkach unormowanych w art. 788 k.p.c. a więc w sytuacji przejścia uprawnień po powstaniu tytułu egzekucyjnego powinien on zostać zaopatrzony w klauzulę wykonalności na rzecz nabywcy wierzytelności potwierdzającą jego uprawnienie do prowadzenia (kontynuowania) postępowania egzekucyjnego na swoją rzecz. Klauzuli takiej, co jest bezsporne, nie uzyskał w odniesieniu do bankowego tytułu z dnia 13 lipca 2001r. (...) S.A. pomimo, że jako nabywca wierzytelności ujętych w umowie z 29 marca 2002r. nie posiadał on statusu ogólnego następcy prawnego pierwotnego wierzyciela tj. Banku (...) wymienionego w tytule wykonawczym z 13 lipca 2001r. ani nabywcy przedsiębiorstwa tego podmiotu.

Wskazana wyżej beczynność wierzyciela doprowadziła stosownie do regulacji zamieszczonej w art. 823 k.p.c. do umorzenia postępowania egzekucyjnego prowadzonego w sprawie KM 2009/04 z mocy prawa najpóźniej z dniem 26 października 2005r. tj. po upływie roku od daty przekazania wniosku egzekucyjnego (...) S.A. z 7 stycznia 2003r. komornikowi sądowemu G. kontynuującemu postępowanie na rzecz pierwotnego wierzyciela (por. zawiadomienie o wszczęciu egzekucji z 26 października 2004r. wydane przez komornika przy Sądzie Rejonowym w Gryfinie). Dodać należy też, że wskazane wyżej egzekucje skierowane były dotychczas wyłącznie przeciwko A. B.. Postępowania te nie objęły natomiast pozwanego R. B.

W przypadku umorzenia egzekucji, w tym także w warunkach objętych dyspozycją art. 823 k.p.c.

wniosek egzekucyjny nie wywołuje żadnych skutków procesowo prawnych jakie wiążą się z jego złożeniem (analogia do unormowania art. 203 § 1 k.p.c.). Podobnie bowiem jak w procesie, te same względy przemawiają również w postępowaniu egzekucyjnym za tym, aby nie narażać na szwank interesów drugiej strony postępowania, w sytuacji długotrwałej beczynności wierzyciela. Termin przedawnienia należy w konsekwencji liczyć tak, jakby nie nastąpiła przerwa biegu tego przedawnienia. Skutek powyższy wynika także z odpowiedniego stosowania unormowania art. 182 § 2 k.p.c. Oznacza to, że wszczęcie postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 521/03 i następnie Km 2009/04 nie spowodowało przerwy biegu terminu przedawnienia roszczeń stwierdzonych bankowym tytułem egzekucyjnym z 13 lipca 2001r. (por. w tym względzie wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2003 r., II CK 113/02, OSP 2004, Nr 11, poz. 141 i z dnia 14 kwietnia 2011 r., IV CSK 439/10, LEX nr 1108491).

Niezależnie od tego wskazać należy, że z dobrodziejstwa wszczęcia postępowania egzekucyjnego, nawet jeśli uznać, że było ono w dalszym ciągu skutecznie prowadzone na rzecz (...) S.A. nie może skorzystać powód jako nabywca wierzytelności objętej bankowym tytułem na podstawie umowy z 3 grudnia 2013r. zawartej z (...) Bankiem S.A.

Jak wskazano to w przywołanej już uchwale SN II CSK 196/14 - z istoty instytucji materialnoprawnej jaką jest przedawnienie roszczenia wynika, że przerwanie biegu przedawnienia następuje w podmiotowych i przedmiotowych granicach czynności podjętej przez konkretnego wierzyciela. Dotyczy wyłącznie tego roszczenia, które jest zabezpieczone, dochodzone, ustalone lub egzekwowane i jest skuteczne przeciwko osobie, wobec której kieruje się czynność, oraz z korzyścią na rzecz osoby dokonującej czynności.

Niewątpliwie zgodnie z art. 123 § 1 pkt. 1 k.c. czynnością przerywającą bieg przedawnienia jest wniosek o wszczęcie egzekucji. Jest to bowiem czynność zmierzająca bezpośrednio do zaspokojenia roszczenia. Wniosek o wszczęcie egzekucji wywołuje skutek w postaci przerwy biegu przedawnienia roszczenia stwierdzonego tytułem wykonawczym jednak o tyle o ile będzie pochodził od wierzyciela, na którego osobę wskazuje tytuł egzekucyjny i na rzecz którego temu tytułowi została nadana klauzula wykonalności.

Za ugruntowany należy uznać pogląd, że w toku egzekucji nie może dochodzić do przekształceń podmiotowych po stronie wierzyciela na zasadach nawiązujących do art. 192 pkt. 3 k.p.c. Przepis ten nie ma bowiem zastosowania w postępowaniu egzekucyjnym (por. uchwała SN z dnia 5 marca 2009 r. III CZP 4/09, OSNC z 2010 r. Nr 1, poz. 2).

Niestosowanie art. 192 pkt 3 k.p.c. w postępowaniu egzekucyjnym oznacza w praktycznej konsekwencji, że jeżeli w toku postępowania egzekucyjnego dojdzie do zawarcia umowy przelewu egzekwowanej wierzytelności to postępowanie to nie zmierza już do zaspokojenia wierzyciela, na którego osobę wskazuje tytuł wykonawczy.

W orzecznictwie przyjęto też, że niedopuszczalne jest nadanie na podstawie art. 788 § 1 k.p.c. klauzuli wykonalności na rzecz niebędącego bankiem nabywcy wierzytelności objętej bankowym tytułem egzekucyjnym, nawet w razie wcześniejszego zaopatrzenia go w sądową klauzulę wykonalności (zob. uchwała SN z dnia 2 kwietnia 2004 r., OSNC 2005/6/98).

Nabywca taki nie ma innej możliwości przymusowej realizacji swojej wierzytelności niż dochodzenie jej na drodze procesu cywilnego. Po uzyskaniu na swoją rzecz klauzuli wykonalności powinien wszcząć nowe postępowanie egzekucyjne.

W związku z tym, że nabywca wierzytelności nie będący bankiem nie może, korzystając z bankowego tytułu wykonawczego, przyłączyć się do toczącej się już egzekucji ani do niej wstąpić, nie posiada też uprawnienia do skorzystania z przerwy biegu przedawnienia wywołanej zainicjowaniem postępowania. Skutki jakie wiążą się z prowadzeniem postępowania egzekucyjnego odnoszą się wyłącznie do występujących w tym postępowaniu podmiotów i tytułu wykonawczego, na podstawie którego egzekucja była prowadzona. Tak więc skutek rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia na nowo po umorzeniu postępowania egzekucyjnego nie wchodzi w rachubę w sytuacji gdy uprawnionym do wszczęcia ponownej egzekucji jest już inny niż wymieniony w pierwotnym tytule wykonawczym wierzyciel.

Konsekwencją tego stanowiska jest stwierdzenie, że trzyletni termin przedawnienia spornej wierzytelności upłynął jeszcze przed zawarciem umowy zbycia wierzytelności na rzecz powoda a to wobec braku możliwości powołania się przez ten podmiot na przerwę związaną ze złożeniem wniosku egzekucyjnego w styczniu 2003r. Jest on bowiem podmiotowo innym wierzycielem, zobligowanym do uzyskania odrębnego tytułu wykonawczego stanowiącego podstawę prowadzenia egzekucji na swoją rzecz.

Z przedstawionych rozważań wynika, że przedawnieniu spornej wierzytelności w relacji między stronami mniejszego procesu nie zapobiegło wszczęcie postępowania sądowego o jej zapłatę w październiku 2015r.

Należność przedawniona nie korzysta z ochrony prawnej (tj. nie posiada przymiotu tzw. zaskarżalności) a więc nie może być skutecznie dochodzona i zasądzona w razie zgłoszenia zarzutu przedawnienia przez dłużnika

Okoliczności powyższe prowadziły do oddalenia wniesionego powództwa.

Z.

1. (...)

2. (...)